

Handläggare
Christina Malmqvist
Telefon: 08-508 36 222

Till
Äldrenämnden
Den 29 september 2020

Skrivelse om vilka åtgärder har eller planerar äldrenämndens förvaltning göra för att utreda de faktiska omständigheterna kring smittspridningen av coronaviruset, covid-19

Svar på skrivelse av Leif Söderström (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Leif Söderström (SD) har i en skrivelse till äldrenämnden framfört att för äldreomsorgens framtida trovärdighet och de avlidnas anhörigas skull är det viktigt att de faktiska omständigheterna kring smittspridningen och dess orsaker klarläggs.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har sammanställt de erfarenheter och kunskap som utvecklats sedan starten av coronapandemin. Den handlingsplan som upprättades av äldreförvaltningen i samarbete med stadens medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) och som bedömdes som prioriterade utvecklingsområden i staden överensstämmer med SKR:s sammanställning av de erfarenheter och kunskap som utvecklats sedan starten av coronapandemin. Äldreförvaltningen redovisar bland annat regelbundet lägesrapporter för hemtjänsten och särskilda boendeformer gällande smittspridningen av covid-19 som fortsätter att minska. Därutöver utförs smittspårning av verksamhetsansvariga i aktuella fall i samverkan med smittskyddsteam och behandlande läkare för att analysera smittvägar och vidta eventuella åtgärder.

Bakgrund

Leif Söderström (SD) har lämnat en skrivelse till äldrenämnden med frågeställningen om vilka åtgärder har eller planerar äldreförvaltningen göra för att utreda de faktiska omständigheterna kring smittspridningen av coronaviruset, covid-19.

Ärendet

I skrivelsen framförs att sedan coronaviruset, covid-19 under våren 2020 i stor omfattning sprids på flertalet av stadens äldreboenden har dödsfallen bland de äldre skjutit i höjden. För äldreomsorgens framtida trovärdighet och de avlidnas anhörigas skull menar skribenterna att det är viktigt att de faktiska omständigheterna kring smittspridningen och dess orsaker klarläggs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 23 september 2020. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 22 september 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Smittspridning av coronaviruset började i mars 2020 inom äldreomsorgen i Stockholm. Det upprättades omgående samverkansmöten med Storsthlm och Region Stockholm där medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och äldreförvaltningen deltog. Stadsledningskontoret (SLK), äldreförvaltningen och serviceförvaltningen påbörjade omgående planera för en organisation som kunde möta behovet och få tillgång till skyddsutrustning. Organisationen för beställning och leverans av skyddsutrustning utvecklades kontinuerligt och kommunicerades med stadsdelsförvaltningarna och de privata utförarna av hemtjänst och vård- och omsorgsboenden.

Aktuella beredningsplaner upprättades och stort fokus lades på uppföljning av befintliga rutiner och utbildningar för medarbetarna gällande följsamhet till basala hygienrutiner och kohortvård samt tillgång till skyddsutrustning och användning av dessa. Dokument med smittförebyggande åtgärder dels för äldre i särskilda boenden och dagverksamhet, dels för personer inom hemtjänst och boendestöd upprättades.

Besökstopp infördes inom stadens särskilda boenden den 18 mars.

Den 1 april införde regeringen beslut om nationellt besöksförbud på särskilda boenden. Det är möjligt att i vissa specifika fall göra undantag från besöksförbudet. Undantag från besöksförbud görs av verksamhetschef för besök till boende som befinner sig i livets slutskede och vid andra extraordinära situationer som får avgöras i det enskilda fallet. Förekomst av antikroppar hos en för covid-19 symtomfri besökare kan motivera undantag från förbudet mot besök, men det ger inte besökare en rättighet till undantag från besöksförbud. Det är fortfarande verksamhetsansvarig som gör bedömningen om undantag från besöksförbud i varje enskilt fall.

Samverkansmöten påbörjades den 7 april där Region Stockholm, Smittskyddsenheten, Vårdhygien, Inspektionen för vård- och omsorg (IVO), läkarorganisationer, MAS, SLK och äldreförvaltningen deltog. Syftet med mötena var att gemensamt följa upp rutiner och arbetssätt för att minska och förhindra smittspridning. Socialstyrelsen upprättade underlag som stöd för kommunal hälso- och sjukvård, bland annat Arbetssätt i kommunal hälso- och sjukvård vid covid-19 (Dnr 4.313193/2020) som blev ett kunskapsstöd för verksamheterna.

Äldreförvaltningen i samarbete med stadens MAS upprättade en övergripande handlingsplan med fokus på arbetsledning, intern och extern samverkan, kompetensutveckling/utbildning, egenkontroll och risk- och konsekvensanalyser. Äldreförvaltningen har upprättat ett antal rutiner för verksamheter bland annat undantag från besöksförbud vid covid-19 och för besök utomhus i särskilda boenden. Därutöver startades förstärkningsteamerna och särskilda korttidsboenden för covidsmittade för att minska smittspridningen inom verksamheterna.

Stadens handlingsplan upprättades av äldreförvaltningen följer SKR:s sammanställning av de erfarenheter och kunskap som utvecklats sedan starten av coronapandemin. Sammanställningen utgår från kommunernas erfarenheter och från de riktlinjer, råd och rekommendationer som tagits fram av Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och IVO. SKR:s sammanställning av erfarenheterna (bilaga 1) utgår från följande områden:

- Följ basala hygienrutiner
- Använd skyddsutrustning rätt
- Underlätta fysisk distans
- Provtagning och smittspårning
- Följ upp smittläget
- Tillämpa Kohortvård
- Stärk samverkan lokalt och regionalt
- Kommunicera tydligt

- Arbeta med nära ledarskap och effektiv krisledning
- Säkerställ god arbetsmiljö

Nuläge

Äldreförvaltningen kommer tillsammans med stadsdelsförvaltningarna fortsätta följa upp och utvärdera det arbete som har genomförts hittills. Detta för att ta lärdomar och planera fortsatta åtgärder för att kvalitetssäkra följsamheten till aktuella rekommendationer, rutiner och arbetssätt för att förhindra smittspridning framåt. Äldreförvaltningen redovisar bland annat regelbundet lägesrapporter gällande smittspridningen av covid-19 som fortsätter att minska. Det utförs smittspårning av verksamhetsansvariga i aktuella fall i samverkan med smittskyddsteam och behandlande läkare för att analysera smittvägar och vidta eventuella åtgärder. Covid-19 korttidsboende och förstärkningsteam används vid behov. Det finns en nyupprättad verksamhetsförlagd utbildning om basala hygienrutiner. Tillgången till skyddsutrustning som är CE märkta och godkända är god. Rutiner och beredskapsplaner uppdateras regelbundet utifrån nya riktlinjer och rekommendationer.

För att maximera lärandet från krisens första period har ett nytt utvärderingssekretariat fått i uppdrag av kommunstyrelsen att utvärdera stadens krishantering så här långt. Utvärderingen kommer att utföras av externa leverantörer för att säkra oberoende och objektivitet. Uppdraget är att genomföra en utvärdering av stadens agerande under krisen men också att samordna arbetet med andra aktörers utvärderingar för att minimera belastningen på vissa av stadens verksamheter. Utvärderingen är beräknad att slutföras med en sammanfattande rapport i slutet av 2021.

Bilagor

1. SKR:s sammanställning utifrån erfarenheter och kunskaper som utvecklats sedan starten av coronapandemin
2. Skrivelse om vilka åtgärder har eller planerar äldrenämndens förvaltning göra för att utreda de faktiska omständigheterna kring smittspridningen av coronaviruset, covid-19